

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea:

Brașov, piața mare Nr. 22. „Gazeta“ iese

Mereurea, Vineria și Duminica.

în fiecare zi de lucru

Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe

trei luni 3 fl. Terți esterne pe șase luni

19 fr., pe un an 36 franci.

Anul XLVII.

Să prenumere:

la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenți.

Annunțurile:

una serie garmondă 6 cr. și timbru de 30

cr. v. a. pentru făcare publicare. — Scri-

sori nefrancate nu se primesc. — Manu-

scripte nu se retrămit.

Nr. 39.

Luni 2 (14) Aprile

1884.

„GAZETA TRANSILVANIEI“ diarū cotidianū.

Ca mâne se 'mplinesc 50 de ani de când „Gazeta Transilvaniei“, sub cea mai cumplită prigonire a neamului românesc, a arborat în mijlocul valoroșilor și patrioticilor comercianți din Brașov, acestu emporiu al Transilvaniei, drapelul redeșteptării naționale.

Tota suflarea românească cu bucuria și cu căldura a îmbrăcișat acestu diarū-apostol al poporului român și grupatū-s'au cu toți sub drapelul arborat de el și lucrat'au cu însuflețire și bărbătească statornicie pentru înalțarea românismului.

Grea și amară era lupta. Tendințele de a desnaționalisă pe Români își ajunsesse culmea. Legea dela 1832 adusă de dieta maghiară glășuia că în seminariul românesc din Arad se se învețe și unguresce și că: „de aici încolo la tôte confesiunile se se admită și se funcționeze numai astfel de preoți, predicatori și vicari, cari sciu unguresce.“

Apératus'au cu bărbăția Români dintre Tisa și Carpați în contra acestorū uneltiri dușmane și sosit'a după noapte și vijeliă și o di cu sôre, dér numai o di, căci în cealaltă dimineță se iviră earăși nuori furtunoși pe ceriū. Rôta sorții aduse din nou prigonirile de odinioră asupra capului nostru. Par' că sôrtea a voitū se încerce până unde merge taria și perseveranța Românului.

Cu tôte uneltirile și prigonirile înse „Gazeta Transilvaniei“ își redică fruntea și unindū sufletesce pe toți Români luptă necurmatū și fără pregetū pentru drepturile și libertățile opincii românești.

Adversarii noștri neperdendū din vedere acéstă luptă și prețindū rezultatele dobândite de pân' acum după adeverata lor valôre și-au îndoitū puterile, și, acum după 50 de ani, și-au perfecționatū și rafinatū mijlôcele pentru sugrumarea și stingerea noastră. Prin urmare, și noi cei de astăzi, credincioși scolarī ai românismului, asemenea se ne strîngemū rëndurile, și se ne înduoimū puterile de apărare.

Adversarilorū noștri, avendū ei puterea țerii în mână le-a fostū prea ușorū de a ne lovī în tôte interesele politice, comerciale și economice, și acum atacandū-ne în scôlă ca și în biserică, în limbă ca și în avere, nouē nu ne-a mai remasū altū mijlocū de apărare de câtū condeilū cu care toți Români datori sunt de a strigă în lumea largă și de a cere dreptate și libertate pentru poporul român dintre Tisa și Carpați.

Ast-felū împinși de dorul de a ne folosi dilnicū și cu energiă de acestū pacinicū mijlocū apelamū la publicul celū mare român pentru a ne sustinē în dilnica noastră luptă națională și în firma noastră speranță de a fi incuragiați, deschidemū abonamentū la diarulū nostru cotidianū

„Gazeta Transilvaniei“

care precum acum 50 de ani a fost primul organū de publicitate românū, totū asemenea și astăzi e primul organū cotidianū românū, ce apare dincôce de Carpați.

Suntemū siguri că publicul român e pe deplin convinsū de principiile ce le profesază acestū diarū și de modul cum acestū organū al Românilorū dintre Tisa și Carpați a sciutū chiar și în cele mai grele împrejurări se ție susū stindartulū naționalității române.

Privindū dér cu încredere la viitorū, Gazeta Transilvaniei în luna viitoare va eși în tôte zilele, afară de Dumineci, și serbători, și pentru a poté cu înlesnire străbate până chiar și în sêraca colibă a țeranului românū, va fi celū mai efinū diarū din monarhia Austro-Ungară:

ABONAMENTE:

Pentru Austro-Ungaria pe anū 12 fl. pe 6 luni 6 fl. pe 3 luni 3 fl. Pentru România pe anū 36 lei, pe 6 luni 18 lei, pe 3 luni 9 lei.

Domnii abonați, cari au plătitū abonamentulū cu stimă sunt rugați a ne trâmite diferența.

Celū mai ușorū mijlocū de abonare este prin mandatū postalū.

Ne permitemū a rugă pe confrății nostri dela diarele naționale se bine-voiască a reproduce apelulū nostru.

Redacțiunea.

Se veghiămū.

Brașov 31 Marte a. c.

Mare agitațiune electorală în Ardelū și Tera ungurescă. Guvernulū și creaturele lui mișcă tôte pietrele spre a-și asigură majoritatea și spre a înjugă la carulū lui triumfalū pe alegătorii diferitelorū naționalități nemaghiare.

Avemū înaintea noastră o chartă ungurescă intitulată: „Charta cercurilor de alegere pentru dieta ungară, care arată cum s'au grupatū alegătorii după partide în 1881 lucrată de Gr. Kreith Bela.“ Acéstă chartă ne înfățișază cu viue culori rezultatulū alegerilorū din perioada trecută electorală. Ce credeți că vedemū dintr'însa? — Atătū în Transilvania câtū și în Ungaria mai pretutindenī pe unde trăiescū naționalitățile nemaghiare vedemū culôrea verde, care după esplicarea ce se dă la calcăiulū chartei indică așa numitulū „Kormánypart“, adecă teremulū ce l'a câștigatū la 1881 partida guvernului.

Afară de cercurile câștigate de partida guvernului sunt indicate cercurile dobândite de opozițiunea moderată (mêrsékelt), apoi acele ale partidei independentilorū séu a Kossuthștilorū, cari sunt cei mai numeroși după guver-

nementali, în fine ale celorū ce nu sunt pronunțați pentru vr'una din aceste partide (pártonkivüli) și cercurile unde au reeșitū candidați de ai diferitelorū naționalități. Este tristū de a vedē ce slabū sunt reprezentate naționalitățile. În Ardealū: comitatulū Brașovului, apoi o parte din alū Sibiiului, până la Mediașū (o bucată din comitatulū Têrnavei mari) au trâmisi deputați naționaliști Sași, de aci încolo tôte celelalte județe sunt vâpsite cu verde, afară deo bucată din județul Turda-Arieșū, apoi orașul Clușū și o pârțicia din Haromszek, cari sunt însemnate cu roșū aparținendū Kossuthștilorū. În Ungaria numai cerculū Caransebeșului, alū Cehului Silvaniei și doue cercuri sêrbesci în comitatulū Torontal și Baci-Bodrogū sunt însemnate cu culôrea naționalităților.

De aici rezultă, că guvernulū ungurescū își recrutază contingentulū celū mai mare de mameuci de prin cercurile cu alegători de naționalitate nemaghiară. Nu ne este cunoscutū cum se face acéstă. Cunoscemū terorismulū și presiunile ne mai audite ce se facū la alegeri. Scimū că bietii noștri alegători sunt tertiți cu forța la urna electorală spre a votă pentru candidații guvernului și nu ni sunt ascunse de altă parte

nici slăbiciunile proprie și lipsele unei mai strînse și mai forte organizațiuni a partidei naționalităților.

Cătū pentru Transilvania ea se află într'o stare de totū abnormală. De-o parte Români, majoritatea absolută a populațiunei, sunt desbrăcați printr'o lege de alegere maieștrită și basată în principiile cvului mediu aprôpe cu desêvêrșire de dreptulū de alegere și în starea de prigonire, la care se vedū espuși, opunū rezistență passivă încercărilor de nimicire ale celorū dela putere; de altă parte guvernăntii chiar și prin cele puține cercuri curatū românești își alegū cu ajutoralū subprefecțilorū și a întregi haite guvernamentale candidați de ai lorū. Ajunge se terorizeze câțiva alegători spre a dobândi acestū rezultatū.

Pe câtū timpū în situațiunea acéstă forțată guvernulū făcea sē se alegă în Ardelū totū aderenti de ai lui Unguri, cari nu puteau reeși în Ungaria era învederatū că forța majoră înecă vocea poporului român și nimenia nu putea sē dică, că poporul român ardelenū ar fi reprezentatū în camera ungară. Acum înse este decisū în marele consiliu dela Pesta ca sē se arangeze comedia așa încătū sē

se pară în ochii lumii că Românii sunt în adevăr reprezentati în dietă și că ei sunt învoiti cu toate și s'erută mâna generosului și genialului fericitoru de stat și de popore Tisza.

Semnalul s'a dat și foia guvernului „Magyar Polgar“ esclama cu patos unguresc: „Poporul maghiar trebuie se dovedească, că e generos și la alegerile viitoare în cercurile cu majoritate română trebuie se facă a se alege candidați români patriotici și fideli constituțiunii.“

Abia a resuflat generositatea ungurescă din „Magyar Polgar“ și eată că d. Dr. Gáll adencu mișcatu iese c'unu apelu „cătră alegatorii români“, în stilul apelu de tristă memoria din timpul meetingurilor naționale din primavéra trecută, și enuncia „din însărcinarea comitetului esecutiv alu conferinței din Budapesta“, că toți membrii ei sunt gata de a primi câte un mandat de deputat la alegerile viitoare din mânilor d-lui Tisza.

Eată cum se dă pe față complotul înscenat cu scopu de a falsifică din nou voința poporului român și de a câștigă o nouă armă în contra noastră, cari ținem cu totă țaria la drepturile naționale.

Se veghiăm d'er, căci inimicul a intrat în cetate. Fiecare se sté la postulu s'eu, neclintit și se fie cu ochii deschiși. Cuvintele următoare pronunțate de candidatul cercului Caransebeșu, generalul Doda, trebuie se devie ađi devisa tuturor: „Unu Român adevărat înțelege legător și fără ambițiuni false nici nu pôte avé altă programă în situațiunea de astăzi, decâtu programa națională dela 1881.“

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.“)

Arad, 11 Aprile. Alegătorii români din comitatul Aradului în număr de peste 400 alu primitu programa națională din 1881 și a alesu comitetu centralu și comitete de cercu. Insufletire mare.

Viena, 12 Aprile. Congresul ornitologicu a fost închis aseră în modu solemn. Principele de corónă Rudolf a mulțamit membrilor cu totă căldura.

Bucuresei, 12 Aprile. Camera continuă discensiunea asupra revisuiri constituțiunii. Eri camera a votat crearea consiliulu de stat fără atribuțiuni contențioase și crearea secretarilor de stat.

Bucuresei, 12 Aprile. Astăzi s'a discutat în cameră cesțiunea privitoare la libertate a preseii. Se crede că majoritatea va adoptă propunerile liberale ale d-lui C. A. Rosetti.

Supuși austro-ungari din Bucuresei formând o societate cu numele: Rudolf-Stefanie-Stiftung au oferit președinta d-lui Frank, directorul bancei României, care refușă.

Felicitări la adresa noastră.

Scirea că organul nostru va apăre în toate ăilele a fost primită cu bucuria pretutindenea. Aici în Brașov Redactorul foiei noastre a fost felicitat în persoană din toate părțile. Afară de acesta am primitu o mulțime de telegrame și scrisori gratulătoare din care reproducem ađi o parte.

Clușu la 28 Marte (9 Aprile) 1884.

Multa onorate Domnule Redactore!

Transformarea „Gazetei Transilvaniei“ în diaru cuotidianu a implutu de bucuria și mândria inimile tuturor Românilor, pentru că ținuta sa de până acum într apărarea intereselor noastre naționale a fost esemplară și zelul și demnitatea cu care s'a sciutu luptă pentru drepturile poporului român i-au asigurat și pe viitoru loculu primu între ăiarele române de dincoace de Carpați.

O dorință fierbinte ni s'a realizat! Ve gratulamă deci d-le Redactore la noua întreprindere și poftimă ca rezultatele se fie acele, pe cari cu D-Vostră d'impreună noi cu toți le așteptăm: „recăștigarea drepturilor răpitate și prosperarea pacinică a neamulu românesc în patria străvechiă.“

Se trăiți Domnule Redactore!

Tinerimea Clușiană română:

Dr. Aur. Isac, avocat; Dr. Teodor Mihali, avocat; Dr. Andreiu Micu, cand. de avocat; Pompiliu

Piposiu; Nestor Vărăreanu, jurist; Pavel Svințu, stud. în litere; Aureliu Popu; George Popp, st. jur.; Petru Lupu, jurist; Aureliu Pop; Dionisiu Longin, ascult. de drept; Ioan Mosoiu, jurist; Leon Scribone, jurist; Emiliu F. Negruțiu, medicinist; Dr. Augustu A. Nicoră, jurist abs.; Augustin Chetanu, ascult. de drept; Ioan Hosanu, jurist. abs.; Silvestru Moldovanu, stud. în litere; Ioan Kekes, stud. de med.; Vasiliu Ternaveanu, stud. de med.; Valeriu Morariu, jurist; Iuliu Grecu, medicin.; V. Dumbravă, cand. de prof.; Georgiu Moga, medicinist; Alesandru Cioclanu, ascult. de drept; Ioan Tătaranu; Ioane Popoviciu; Paula Todea; Dumitru Ciuta, cand. de advocat; Constantina Popu, ascult. de sciințele matematice; Iulius Dombradi, stud. juris.

Bucuresei 8 Aprile.

...Venindă a te felicită de buna idee la momentu atatu de nimeritu. Te incredințez de consēmțemintulu și sprijinirea mea și-ți stringă mâna frățescă cu căldură.

...D-deu se-ți ajute; d'er și Românii de trebă trebuie se-și facă dătorința!

Vincentiu Babeșiu.

Turda 7 Aprile.

Ve felicită din totu sufletulu pentru că impliniți cea mai fierbinte dorință a Românilor de dincoace de munți. Înainte cu Dumnezeu pentru națiune și patriă!

Dr. Bațiu.

Sibiu 8 Aprile.

Iți urez succesulu celu mai deplin la scoterea „Gazetei“ în toate ăilele.

I. Popescu, protop.

Nagyaag, (Huniadóra) 9. Aprile.

Ve gratulez fierbinte la noul pașu! Dumnezeu ilu binecuvinte!!!

Augustin Blășianu, protopopu.

Sibiu, 7 Aprile.

Ve felicită pentru salutară idea de a scote „Gazeta“ în toate ăilele.

Visarionu Roman.

Nasăud, 8 Aprile.

Gratulări și succesu bunu într sprijinirea și apărarea drepturilor noastre naționale.

Iacob Predan, primariulu Nasăudului.

Săliște 9 Aprile.

Vé felicită și vé gratulez din inimă pentru lupta ce ați întreprins'o.

Stanu Banciu.

Viena 8 Aprile.

Entusiasmat de aparițiunea „Gazetei“ în totă ăia, Vé felicităm sinceru dorindu-ve succesu strălucitu.

Corneliu Roman, Moșilă, tehnic.

Mulțumind din totu sufletulu pentru aceste încurajătoare dovede de simpatia dorimă ca urările ce ni se facu se fie făcute într'unu ciasu bunu.

Conferința alegătorilor români din cercul Caransebeșului, ținută Vineri în 4 Aprile 1884 st. n.

În totă țera fierbă pregătiri de deosebite coloru pentru alegerile viitoare. Guvernul și-a întins mreșile, ca să pescuiescă alegători pre sēma instrumentelor sale; opozițiunile se svēcolesc în neputința lor; ér naționalitățile cērcă fiecare a mântu, ce pôte din acestu popu „constituționalicesc.“

Românii fruntași dela „Viitorul“ se opintesc a mântu din gura lupului câte unu osu netrebnicu pe sēma lor, cu prețulu desbinării naționale, ba chiar cu pericolulu de a fi înghițiți de lupu, pe cându națiunea română, cea adevărată, îi deplânge și desavuază prin alipirea sa la vechiulu stindardu naționalu.

Cu bucuria cetimă ăilnicu în jurnalele noastre raporte despre conferințele electorale ale Românilor din toate părțile, din cari încă nici una nu a fost molipsită de programa Viitoristilor. Națiunea întregă stă pe basa vechiă, lăsându pre Ilustrități (dintre cari, între noi fie ăisă, cele mai multe sunt mărmi necunoscute) se formeze o mitică națiune în aeru, pe carea o succesc și o manevrăză ca pe o marionetă, cu nume de partidă românescă, făcându-o să bată mătani înaintea guvernului, care a înscenat-o. Totă partidă nu e decât o tristă și parodică iconă a autorilor ei și totă programa unu acoperemintu colorat, sub care ascundă uneltirile lor de corteși pentru guvernul, căruia îi dătorescu esistința, și dela care nădăduescă îndesertu câte unu titlu ori slujbu-

liță. Densii îndestulți cu sôrtea națiunei, de care nu îi dore capulu, facu farse politice în beneficiulu propriu, ér cercurile electorale române, deși le stă guvernulu cu mâna în gatu, deși ilustrități își batu jocu de ele ca judeii de patimile lui Christosu, deși uneltiri nenumerate se opintesc a le demoralisă, totuși se însiră pe lângă signalulu programei din Sibiu.

Pôte între toate cercurile cu majoritate română, nici unulu nu e mai puțin demoralisat și corupt de corteșii guvernului, ca cercul Caransebeșului, unde cu ori-ce ocaziune poporu și inteligență pășescu solidar în toate întreprinderile naționale. Ne a dovedit-o acesta și conferința din 4 Aprile l. c., a cărei decurgere voiescu a-o schiță, ca să servescă de esemplu Românilor adevărați și dreptu amăgire și muștrare celor rătăciți. — Și cercul Caransebeșului are drepte pretensiuni dela guvernul țerii, cum gimnasiulu și altele, d'er cu toate acestea nu se face instrumentulu lui, cum facu „Viitoristii“, cari dau în capu calulu numai sa mântuie potcovele. —

Convocarea la conferința electorală s'a trimesă, cam târziu pe la conducătorii poporului de pe sate și jurnalulu „Luminatorulu“, care însă din cauze necunoscute nu a publicat-o. Cu toate acestea la 200, două sute de țerani și inteligență numărôsă s'au prezentat la conferință. Comitetulu centralu a întogmitu astfel lucrulu, ca conferința să coincidă cu adunarea generală a comunității de avere a fostului regimentu de granița romano-banatică, de-o parte ca să se presente alegători din toate comunele cercului, ér de alta ca să li se cruce spesele fiind-că cerculu e mare și comunele sunt depărtate. Acesta dispozițiune s'a făcutu fără șcirea d-lui generalu Doda, președintele acelei comunități ba în ăia conferinței, cându a fostu încunoscutu, s'a necăjit, că tocmai în ăia aceea e conturbat în afacerile D-sale cu adunarea și cu comisariulu guvernului. De altfel totu s'au convocat și conferințele din Pesta și Timișóra, și cu dreptu cuvintu. Diferința e nu mai aceea, că la Pesta s'a cruțat pușca Ilustrităților bogate, la Timișóra și aici însă pușca țeranulu s'erac și împoverat. La 3 oru d. a. adunându-se alegătorii la hotelulu „Pomul verde“ în sala cea mare, la propunerea d-lui Ioan Bartolomeiu s'a constituitu biroulu prezisoriu, alegându-se de președinte d-lu Mihail Popoviciu, protopresbiterulu Orșovei, și de notari în persoanele d-lor Ioan Iuonașu și Niculae Popoviciu.

D-lu președinte în terminu bine sēmțit pusu la inima alegătorilor însemnătatea cauze carea i-a întrunitu, le-a mulțamit pentru înteresulu celu arată față de celu mai sântu drept cetățanesc, a schițat starea tristă, în care gemem sub vitrega ocrotire a stăpânirii, apăsă pusu la desbatere punctele dela ordinea ăilele.

1. S'a alesu comitetulu centralu din Caransebeș care va luă măsuri față de actulu alegerii, lasându se dreptulu de a se completă după trebuință cu membri esterni.

2. S'au alesu doi reprezentanți în comitetulu electoralu centralu din Lugoș în persoanele d-lor Ioan Bartolomeiu și Ioan Iuonașu.

3. S'au alesu 2 delegați la viitoră adunare generală a alegătorilor români din Sibiu și anume d-protopopu alu Orșovei Michailu Popoviciu și d-Elie Curescu oficeru pensionat, cari ambii promis solemn, că în interesulu națiunei se vor prezentă la adunare cu ori ce jertfe.

4. S'a pus la desbatere programa, la care adereze cerculu nostru electoralu.

Cu acesta ocaziune s'au rostitu mai mult discursuri, dintre cari amintescu numai două cari au avut mai mare efectu.

D-lu avocatulu din Lugoșu Coriolanu Brdiceanu, fostulu delegat alu cercului Caransebeșu la conferința din Sibiu din 1881, pus vocat de adunare a desfășurat cu îndatinat elocință programa dela Sibiu, accentuând cauzele triste, cari au provocat-o și solemnitatea, cu care au primit-o unanimu delegaturu Românilor din țera. Atingându trecet, ca unu lucru neînsemnat și programa viitoristilor, a sfērșit cu cuvintele: „Așa d'eră, Domnilor, programa dela Sibiu, pentru oricare Români adevăratu trebuie se fie sânta Scriitura națională!“

După aceea d-lu avocatul din Lugosü Fabiu Rezeiu prin un discurs alesu a pusü in fața adunării situațiunea noastră dela 1881 și cea de astăzi, constatându, că de atunci a devenit și mai tristă, prin legea de introducerea limbei maghiare în scólele medii și alte mäsuri nedrepte, și prin urmare, că programa dela Sibiu astăzi e și mai oportună pentru noi ca la 1881.

Ambii oratori au fostü viu aplaudați și adunarea a hotărütü cu unanimitate aderarea la programa dela Sibiu.

5. Alu einceilea punctü, celü mai însemnatü și celü mai ușorü de deslegatü tot-odată a fostü candidarea de ablegatü la dieta țerii. După o vorbire a d-lui președinte, în care a accentuatü meritele d-lui generalü Doda pentru acestü cercü și rarele d-lui calități, adunarea a candidatü cu unanimitate pe d-lu generalü Doda și a hotărütü se mergä in corpore la d-lui, ca se-lu röge a primü candidatura.

Intregä adunare în frunte cu d-lu președinte Popovicü a mersü in cancelaria d-lui generalü, unde d-lu președinte prin o vorbire în numele alegătorilorü l'a rugatü a primü candidatura.

D-lu generalü în termini laconici militari însë plini de sëmțire, sinceritate și adevëru răspunse, ca e înaintatü in etate și călătoriile la Pesta îi sunt preste mână, ca și în sesonulü acesta fiindü bolnavü de multe ori, a fostü în-piedecatü de a luä parte la dieta, și prin urmare nu primesce candidarea, ci o lasä pentru alții mai tineri. Erä frumosü de vedütü, cum atunci poporulü țëranü strigä: „Dër și d-lu generalü ne părăseșce?“ „ce s'a alege de noi?“ „Trebuie se primescä!“ „Altulü nu ne trebue!“ și altele.

Numai după repetite rugări, după ce înțeligența l'a făcutü atentü, că altä persönä cu atäta popularitate și așa de iubitä in cerculü întregü nu avemü și că refusändü D-lui, nu cumva se încuibe corțeșii și corupțiunea și in cerculü acesta, s'a înduplecatü a primü candidatura între strigătele de „Së trăiescä!“ ale alegătorilorü.

Atunci a pusü întrebarea: „Ce programä aveți?“

— „Cea dela Sibiu!“ răspunse poporulü.

— Bine, aceea e și a mea! Unü Românü adevëratü înțelegëtorü și fără ambițiunii false nici nu pôte avë altä programä in situațiunea de astăzi.

Cu acësta alegătorii s'au împrăștiatü.

Aici nu potü se nu amintescü, cum „Ilustritățile“ cu ocasiunea întemeiării „Viitorulü“ și a înhamării celorü 4 iepe vestite cercau se și acopere întreprinderea lorü vëndëtore de națiune dicëndü, că la întemeiere au fostü de față și persöne oneste ca generalulü Doda (pare că ceialți sunt altfelü?) deși d-lu generalü nu a consimțitü in programa lorü, și a încheiatü cu cuvintele: „Eu am convicțiunea, că „Viitorulü D-vöstre nu va avë nici unü viitorü!“ Erä după ce D-lu generalü a dechiaratü in publicü împreună cu D-lu Alexandru Romanü, că nu știu nimica de convocarea adunării dela Pesta, deși prin o greșelä de condei (?) s'a conchiematü și in numele lorü, și că prin urmare Ilustritățile își iluströzä întreprinderile cu mincini. Viitoristii au începutü a cărti, că d-lu generalü nu merge la dieta, deși se desbate desfiintarea comunelorü gränitëresci, cari taie in interesulü cercului d-sale. Au cărtitü onorabili, deși d-lu generalü pe cale privatä a înștiințatü pe d-lu Gall, că e bolnavü și nu pôte merge la dieta, ba i-a comunicatü și părerea d-sale in acestü obiectü, ca se-o pôtä întrebunțä la desbaterile comisiei. Tristü testimoniü își dau Ilustritățile! Pre lângä vechile însușiri au mai adausü și falsitatea și maliția. Lumea inse îi șcie!

Mai adaugü, că in zilele acestea am cetitü in gazete, că guvernulü voiesce a candidä in cerculü Caransebeșului pre d-lu Leontinü Simonescü in contra d-lui generalü Doda. De va fi adevëratü, atunci se dovedesce încă odatä metodulü guvernului de a scöte treptatü din cercurile romänesci pe Românii neaoși, mai äntaiü prin unü contracandidatü remänü, ér după ce cu

acesta au întrodusü corupțiunea, atunci prin unulü Ungurü. Guvernulü însë se amăgesce amarü, că aici nu va pune piciorulü nici-odată, ér noi nu credemü, că d-lu Simonescü, acëstä vietimä a stäpänirei. İși va riscä puțina popularitate, ce-o mai are, in soldulü guvernului, căci altfelü căderea d-lui va fi sigurä.

Caransebeșü, la 7 Aprile 1884.

Sylvio.

Dobra, la 27 Marte 1884.

Stimate Domnule Redactorü! Duminecä in 6 Aprile c. n. compatrioții maghiari din cerculü electoralü alü Dobrei au ținütü o conferință in opidulü (tërgușorulü) İlia, cu care ocaziune — după cum am auzitü-au candidatü de deputatü dietalü pentru cerculü nostru electoralü pe Szereday Aladár, fost pre-tore in periodulü trecutü aici. Am primitü și eu unü convocatoriu subscrisü de Br. Bornemisza Tivadar și m'am dusü împreună cu alți doi tovarășii la İlia, nu însë pentru de a participa la conferință, ci fiindü-cä era și de tërgü, cândü firesce se învëtesce și acolo mai multä lume decâtü de obiceiü, pentru de a veghia ca se nu rätăcëscä unii dintre cei mai puținu inițiatii, după cum dnre! am trebuitä se audü, că ar fi și rëtăcitü. Nu vorbescü de oficiali, căci acestia potü fi bunii romänii, dër le sunt mänile legate, ci de ömenii, independentii. Nu m'am înșelatü in presupunerea mea, căci starea noastră culturalä in ținutulü İliei e in adevëru de plänsü.

Dupä cum sum înformatü conferința a alesü pe subscrisulü pentru ținutulü Dobrei de vice-președinte alü unei comisii, carea se luere in direcțiunea con-clusului de susü. Nu înțelegü cum numita conferință a pututu alege in comisii persöne, despre cari nu sunt a priori convinși că primescü o astfel de onöre; nu înțelegü cu deosebire cum a potutu cădë o asemenea onöre asupra persönei mele, despre care până acum susțineau că sum in stare a înghiți pe toți Maghiarii. Dër ce se faci, multe se potü in sesonulü campanie-lorü electoralü!

Afle onorata conferință că chiemarea mea de preotü românü, și trecutulü familiei mele nu mi permitü a primü o asemenea onöre din partea compatrioților maghiari până atunci, cândü vorü începe a cunoșce că treba se facä Românului acele concesii, ce le pretinde dreptatea și equitatea. In fine dice proverbulü românü că: „nu este bine a mäneä dintr'una blidü cu domni!“

Aceste șiruri vë rogu, stimate d-le Redactorü, se binevoitü a le publicä in jurnalulü ce redigeți, ca nu cumva dändü-se alarmä, după obiceiü, despre concludulü conferinței amintite publiculü nostrü cetitorii se më credä desertorü din castrile nostre. Primiți s. c. l.

Romulü de Crainicü,
protopresbiterü.

Convocare.

Ca provocare la Apelulü on. Comitetü permanentü electoralü din Sibiu cu data 24 Martie 1884 avemü onöre a convocä pe toți alegătorii romänii din cerculü electoralü alü Tecii la una conferință electoralä ce se va ține in Opidulü Teaca Duminecä in 27 Aprile 1884 înainte de amëdți la 11 öre.

Obiectele desbaterilorü vorü fi urmätorele:

1. Constituirea Clubului electoralü, pentru întregü colegiulü electoralü alü Tecii.

2. Constituirea Cluburilorü pentru Cerculü Tecii, și alü Ormenișului separatü.

3. Alegerea celorü 2 reprezentanți, unulü pentru Cerculü Tecii și altulü pentru alü Ormenișului, la conferința generalä, ce se va ține in Sibiu.

4. Desbaterea altorü propunerü, cari eventualü s'arä însinua.

Alegătorii dintr'una comunä se potü reprezenta și prin unulü séu doi reprezentanți cu plenipotente formale.

Din conferința prealabilä a mai multorü membrii ai municipalității Comitatului Clușiu, cu reședința in Cerculü Tecii și alü Ormenișului.

Teaca in 31 Marte 1884.

Ludovicü Simon m. p. proprietarü. Gregoriü Vitëzü m. p. propr., Dr. Ioanü Uiläcanu m. p., Theodor Moldovanü m. p. preotü g. c. in Posmoșü, Theodor Iustianu m. p. propr., Ripeanu Demianü m. p. propr., Simonü Dorgo m. p. propr., Simionü Augurü m. p. preotü g. c. in Ocnița, Alexandru Visai m. p. propr. in Arcudiu.

Dreptulü limbilorü in staturü cu naționalitate micstä.

Finia.

(Urmare.)

Finia, care n'are cu multü preste douë milioane de locuitori, este deplinü autonömä in afacerile sale interne. Numai in afacerile esterne nu este monarculü obligatü a consultä clasele, cari, intrunite in „dieta“, formözä reprezentanța poporului finicü; totuși legile esistente nu se potü alterä prin tractate internaționale. Cancelariulü (imperialü) rusescü conduce și afacerile esterne finice; însë, intru câtü acelea privescü numai pe Finia, elü trebue se întrebe senatulü finicü. Acestü senatü, in care guvernulü generalü are presidiulü, funcționözä ca supremü colegiu alü guvernului țërei. Unü secretarü ministerialü de statü finicü cu reședința in Petropole raportözä monarculü despre töte afacerile finice, cu excepțiunea celorü militare, cari sunt rezervate pentru resortulü ministrului rusescü de resbelü. Dër și in acestü ministeriu esistä unü despărțemëntü sub conducerea unii oficerü finicü pentru afaceri militare finice. Și cele dece bataliöne*) de vënëtori finici, cari numai pentru apërarea țërei proprii potü fi întrebunțati, au numai oficeri finici. Limba comandei însë este cea rusescä. Er in celelalte ramuri ale vieței publice, in oficiu ca și in școlä,**) sunt admise numai limbile usitate in țërä. Lipsesce așa-dërä ori-ce presupunere pentru unü conflictü limbisticü între Finii și între Ruși, cu atäta mai vërtosü, că in serviciulü statului se admitü numai și numai cetățenii finici și străinii, între cari se numërä și Rușii, se potü admite numai in casuri de mare nevoie și, fiindü apți cu deosebire pentru astfel de posturi. Din conträ esistä între poporațiunea finicä și svedianä o luptä limbisticä förte cräncenä, care provine chiar din timpulü domniei svediane. Atuncia limba finicä, cu tötä preponderanța numericä a Finilorü**), a fostü isgonitä din viața publicä, din oficii și din institutele mai înalte de învățamëntü. Causa a fostü, că Svedii formau majoritatea întregului statü, că nobilimea și poporațiunea orășänescä chiar și in ținutulü finicü erau de origine svedianä, séu că in cursulü timpului se svedisaserä, și că limba svedianä in privința culturii erä tare superiörä celei finice. Er de cândü Finia s'a unitü cu Rusia și a devenitü o țërä deplinü autonömä, Finii se vedü in mare majoritate. Sëmțemëntulü lorü naționalü a devenitü mai viuü, și fiindü-cä fiecare poporü ajunsü la conștiința naționalä sëmte, că numai cu limba sa se pôte înälțä și numai pe acësta se pôte rözimä bine, făcurä și Finii asemenea Flamanșilorü din Belgia și Cehilorü din Boemia mari încordări spre a și ridicä limba și literatura. La începutü Finomanii**) furä luați in bätäe de jocü de căträ Svedomani, pentru că au creatü neologisme***), pe cari poporulü dela țërä nu le înțelegea, și limba nouä finicä, ca neaptä, n'a fostü admisä in oficii, ba in dieta din Borga din anulü 1809 clasa țëranilorü însäși a cerutü, ca limba svedianä se se mai păstreze încă ca limbä oficialä de afaceri. Dër limba nouä finicä se lätü in mäsura aceea, in care usulü ei prin instrucțiunea in scólele populare și medii deveniä mai desü. Și in modulü acesta conducătorii mișcării finice aduserä in cele din urmă trei decenii lucrulü acolo, că limba lorü a fostü pusä pe o trëptä cu cea svedianä in întreaga viața publicä. Numai la universitatea din Helsinki este limba finicä și astăzi mäginitä numai la instrucțiunea pentru catedrele de literatura finicä și pentru teologiä din causä că nu sunt manuale cores-pundëtore. Firesce că se puse slavilä inaintării limbei finice printr'o dispozițiune a împëratului Nicolau din anulü 1850, care dispozițiune mägini usulü limbei finice la scrieri de cuprinsü

*) In Finia garnisionözä numai vr'o 1000 de Ruși.

**) In Finia sunt numai nouä scóle populare rusesci, unü gimnasiu rusescü, precum și unü progimnasiu pentru tinerimea rusescä din țërä.

*) Finii facü 84 de procente, Svedii 14 procente și alte naționalități unü procentü din poporațiune.

**) „Finomanii“ séu „Fenomanii“ (Fennomannen) erä numele de batjocurä (polecriturä) pentru toți Finii naționali, cari din parte-le încă policriau pe adversarii lorü cu sëmțemente svediane „Svedo-séu Svekomanii.“

***) Terminii tehniciü trebunä aflați și formați; căci limba finicä, ne fiindü admisä in viața publicä, in oficii și in scólele mai înalte, nu putë se-i aibä

Publicațiune.

Fiindcă licitațiunea pentru repararea edificiului comunalu brăneșu ținută în 12 Iunie 1883 s'a cassat prin decisiunea incelței Comisiuni municipale comitatense din 11 Octombrie 1883 sub Nr. 5738 și s'a ordonat ținerea unei noue licitațiuni minuende; așa reprezentanța comunală din Branul inf. și sup. în ședința ei ținută în 31 Martie a. c. a determinat ținerea aceleia pe Marti în 22 Aprile a. c. la 10 ore antemeridiane în cancelaria subșrisei primării comunale.

Condițiunile de licitațiune, planul de clădire și preliminarul de spese se pot vedea aici în orele oficiose în toate zilele.

Prețul strigării este 2654 fl. 19 cr. vadiu, de 10%. Oferte în scris provădate cu timbru de 50 cr. și cu acestu vadiu se pot înainta înainte de începerea licitațiunei la subșrisea primării.

Branu în 2 Aprile 1884.

Primăria comunei.

Esposiția de artă și muzeu anatomicu

al lui

Wilhelm Winter.

E deschis în fiecare zi dela 10 ore dimineața până la 10 ore seara.

Conține figuri de ceară plastice, ce se mișcă printr'unu mecanismu, și preparate, figuri din viața de toate zilele, din mitologia greacă, din etnografia și anatomia. — Afară de acesta o colecțiune a tablourilor celor mai frumoase, reprezentându orașe și peisaje precum și cele mai noue evenimente, fenomene naturale și întâmplări senzaționale.

Intrarea în toate despărțimintele 30 cr. Copii sub 10 ani și soldații gregari plătescu 15 cr. — Intrarea în cabinetul anatomicu este concesă numai la omeu mar.

Cu distincă stimă

2—2

Wilhelm Winter.

In câteva zile sosesc la Brașov renumiții Antispiritisti

Homes & Mademoiselle Fey.

Cursul la bursa de Viena

din 9 Aprile st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6°/122.—. Rentă de aur 4° 91.80. Rentă de hărthia 5°/88.60. Imprumutul căilor ferate ungare 141.40. Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (I-a emisiune) 95.90. dto (II-a emisiune) 117.50. dto (III-a emisiune) 100.40. Bonur rural ungare 100.75. Bonur cu cl. de sortare 100.25. Bonur rurale Banat-Timișu 100.—. Bonur cu cl. de sortare 100.—. Bonur rurale transilvane 99.75. Bonur croate slavone 100.—. Despăgubire p. dijma de vinu ung. 98.—. Imprumutul cu premiu ung. 116.90. Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului 114.80. Rentă de hărthia austriacă 79.75. Rentă de arg. austr. 80.90. Rentă de aur austr. 101.35. Losurile din 1860 136.75. Acțiuni băncei austro-ungare 846.—. Act. băncei de credit ungare 319.25. Act. băncei de credit austriace 319.80. Argintulu — Galbinu împărătescu 5.69. Napoleone d'or 9.60¹/₂. Măreț 100 imp. germ. 59.25 Londra 101 sterlinge 121.35.

Bursa de București.

Cota oficială dela 21 Martie v. 1884.

Renta română (5 ^o /)	Cump. 93 ¹ / ₂	vënd. 94
Renta rom. amort. (5 ^o /)	92 ¹ / ₂	96
convert. (6 ^o /)	98 ¹ / ₂	99
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	32	33
Credit fonc. ruralu (7 ^o /)	104 ³ / ₈	—
" " " (5 ^o /)	92 ³ / ₄	—
" " urbanu (7 ^o /)	101 ³ / ₄	102
" " " (6 ^o /)	98	98
" " " (5 ^o /)	88 ⁷ / ₈	89
Banca națională a României	1447	—
Ac. de asig. Dacia-Rom	378	—
" " Națională	264	—
Auru	3.20 ^o /	—
Bancnote austriace contra aur	2.09	—

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Tipografia: Ioanū Götț și fiu Henricu.

teologicu și economicu. Alexandru II însă căsă această restricțiune, și Finii, cari acuma se numără între cei mai credincioși supuși ai împereiului Țariloru, au luerat bărbătesce de atunci încôce la desvoltarea limbei lor și în chipulă acesta îi câștigară egala îndreptărire politică cu cea svediană. Ca și aiurea între naționalitățile, cari năsuiescu cu zelul spre înaintare, se află și între Finii capete înfăbentate, cari află mulțămire națională numai în deplina împilare a contrariului de odinioară. Cumcă acești selbatici șovinști sunt pe drumul de a provoca cea desastrôsă confusiune în drepturi, care, durere, noi o cunoscem atătu de bine din vederile proprii, rezultă din îngrijirea, cu care elementele chibșuitoare privescu la agitațiunea lor, și cari au îndemnatu pe celū mai eminentu patriotu finicu, pe creatorulū limbei finice scrise, Elia Lönnrot, la admonițiunea dēmnă de luare aminte: „Ar fi timpulū, de a se împacă. Cea mai ferbinte dorință a mea este așa-dēră, ca pentru binele întregii țēri să dispară neunirea, care s'a ivitū în timpulū din urmă și ale cărei cause nu mai există!“ Așa vorbesce conducătorulū finicu. Nu există unū Lönnrot între noi?!

(Va urmă.)

Diverse.

(Intruniri literare.) Joia trecută s'a ținut a cincea și totodată ultima întrunire din ciclulă alū doilea. De față era ca de obicei unū numărū considerabilu de dōmne și domnișōre. — D-șōra S. Mureșianu ceti cu multu sēmțēmētū și cu multă pricepere admirabila legendă „Inșiră-te-mărgărite“ de V. Aleasandri. După aceea se sui la tribună d-lu profesorū I. Popoa și finu unū discursū forțe instructivă despre însemnătatea cetirei cărților bune și despre influințele binefăcătōre ale ei asupra omenimei. Disertantulū își începū vorbirea sa, făcēndu emosenti cu s'a pusū deja basă la proiectata bibliotecă pentru damele române din Brașovū, procurāndu-se deocamdată scrierile celor mai însemnați din autori. Ca încheere, dēnsulū recomāndă din inimă zelōselorū sale ascultătōre, să nu pērdă nic-cāndū din vedere însemnătatea cetirei cărților bune, și anume în prima liniă sē-și îndrepte atențiunea asupra literaturii naționale. În fine d-na Veturia Négoe, după-ee constāta rezultatele satisfăcătōre ce le-au avutu cele douē cicluri de într'uniri ținute până acuma, își esprimă speranță, că aceste folosītōre serate se voru continua și pe viitorū, și tot-odată mulțumi d-lorū profesori, pentru sucursulū ce l-au datū cu atāta bunăvoință.

(Ou roșiu pentru pasiviști.) Sub acēsta rubrică serie „Ellenzék“: „Gazeta Transilvaniei“ din Brașovū vestita fōie maghiarofagă (oare mănecă Maghiari) dela āntāia și de Paser va fi fōiā cuotidiană. — Tocmai neimpăcatulū „Ellenzék“ s'a gāsitu sē ne arunce în față că amū fi maghiarofāgi. Asigurāmū însē pe Kossuthiști dela fōia Clușianū, că decă ni s'ar și oferi ocașiunea de a înghiți pe fiecare dēt câte unū Ungurū fanaticū și șovinistū ne-amū gânditū bine ce facemū căci alū înghiți ar fi pōte mai ușorū, dēr ne tememū, că, după cum sunt ađi de îndărjiți, nu l'amū putē mistui.

(Trupa teatrulă a lui Dorn) a sositū earași în Brașovū și va dā sub direcțiunea artistică a d-lui Hettler unū ciclu de reprezentațiuni până la finea lui Aprile. Duminecă și Lunī în 14 Aprile 1884 se va jucā opereta lui Millōcker: „Der Bettelstudent.“

Spre sciință!

Subșrisulū aducū prin acēsta la cunoscința onoratului publicū, că am luatū în antreprisă exploatarea cunoscutelorū ape minerale dela Elepatacū. Acēstă exploatare va începe dela 1-a Aprile viitorū. Dela acēstă dată începēndū, aceste escelente ape vorū începe a fi manipulate într'unū chipū raționalū cu totulū deosebitū de celū întrebunțatū până aci. Intrebunțarea de sticle ad hoc, solide și de colōre verde închisă va face în viitorū posibilă transportarea acestorū ape la distanțele cele mai mari, fără a li-se alterā întrū nimica constituțiunea chemică: astfelū, că ele vorū putē fi întrebunțate ca apă de cură întocmai ca la isvorulū lorū. Pentru a evitā orī ce fraudă imi permitū a face atentū pe on. publicū, că sticlele mele de colōre verde închisă sunt de unū litru; pe dopū au in-

scripțiunea: „Neuriehler S.“, pe periferia capșulei de pe dopū: „Elpatak, N. S.“ și în fine pe fundū: „Elpatak. Neuriehler.“

Cu vinderea apei minerale dela Elepatacū, atătu în detail câtū și en gros, amū însărcinatū pe d-lū A. Kassik, Strada căldărarilorū Nr. 520, care e deobligatū de a îngrijī de transportulū în lădi franco, respective în schimbulū embalagiului.

Prețulū unei lădi à 50 sticle cu ladă și cu sticle cu totū, 8 fl. — prețulū unei lădi cu 25 sticle 4 fl. 20 cr. — prețulū unei sticle de apă cu înapoierea sticlei 6 cr. v. a.

Elepatacū în 1884.

12—20

Cu tōtā stima

Neuriehler S.

Numai pentru scurtu timpū.

Cerculū Th. Sidoli

dela Pōrta Vāmii.

Astădi Duminecă în 13 Aprile 1884,

Duōe reprezentații brilante,

în beneficiulū celorū duoi copii miraculoși

numiți fiii aerului

Frații Alfred și Ervin Ferroni

La finea reprezentației de seară

Aschenbrödel (Cenușotca)

mare pantomimă fantastică reprezentată cu 90 de copii în etate dela 10—12 ani

la lumină brilliantă electrică

Rogāmū onor. publicū a ne cercetā în numărū mare

Beneficianții frații Ferroni.

Māne Lunī în 14 Aprile 1884.

Mare reprezentația esttraordinară

cu programū de totū nou, ce se va publicā în afișur.

Cu tōtā stima

Th. Sidoli, directorū.

O prāvāliă de mărfuri mixte

(Gemischte-Waarenhandlung)

forțe bine cercetată în piața Rēșnovului, este de vēndare cu condițiuni forțe favorabile.

Informațiuni sē potū luā la proprietarulū

I. Schuster,

1—3

Rēșnovū.

1000 florini

acelei dane, care după întrebunțarea

Alifiei de Pistrui

nu va perde pistrui, petele de ficatū, arsura de sōre, ca și orī-ee alte defecte ale teintului.

o cutiă 2 fl. 10 cr.

„EPILATOIRE“

pentru definitivă nimicire de

perī de pe față, de pe mână, brațe etc. Pentru a nimici perī din locuri neplăcute, așa ca ei sē nu creșcă din nou, a fostū până astădi cea mai viūă dorință. Mijloculū meu produce „sensiatiune“, care nu numai că nimicesce perī, ci li și opresce de a mai creșce, și mai alesū că iau garanța asupră-mi pentru succesū, și mă obligū a reintōrce totū costulū, în casū sē nu succēdă.

Prețulū unui micū flacon 5 fl. unū flacon mare 10 fl.

Nășipū de quarz medicinalū celū mai bunū mijlocū de a depărtā coji, sgrăbunțe etc.

1 cutiă 1 fl. 50 cr.

„Brasilinū“ Boia (vāpsē) de pērū

la minutū.

neconținēndū otravă și metalū, vāpsesce tōte nuanțele dorite, începēndū dela pērū blondū până la negru, și este veritabilă și durabilă. Pērulū vopsitū cu „Brasilinū“ nu se pōte deosebi de celū naturalū.

Prețulū unui flacon mare 3 fl. — Trimiterea cu rembursă.

ROBERT FISCHER

Doctorū de chemiă
Wien, I. Johannesgasse II.